Włodzimierz Sławosz Dębski „Jarema” (1922–1998)

17.11.2026

Nauczyciel, muzyk, pedagog, badacz folkloru muzycznego Lubelszczyzny, żołnierz Armii Krajowej oraz dokumentalista dziejów i tragedii polskiej ludności Wołynia.

Urodził się we Lwowie, a mieszkał w Kisielinie na Wołyniu. Przed wybuchem II wojny światowej kształcił się w Łucku i Lubieszowie. W czasie okupacji sowieckiej uzyskał uprawnienia nauczycielskie i rozpoczął pracę w miejscowej szkole. Po wkroczeniu Niemców zaangażował się w działalność konspiracyjną ZWZ–AK. 11 lipca 1943 r. uczestniczył w obronie polskiej ludności Kisielina podczas ataku UPA na kościół i plebanię. Ciężko ranny w obie nogi, stracił jedną z nich. Wkrótce potem jego rodzice zostali zamordowani. W styczniu 1944 r. wstąpił do 27. Wołyńskiej Dywizji Piechoty Armii Krajowej, gdzie pełnił funkcję oficera informacji.

Po wojnie powrócił do pracy pedagogicznej. Ukończył Wyższą Szkołę Muzyczną w Poznaniu. Następnie był nauczycielem i dyrektorem szkół muzycznych w Wałbrzychu, Kielcach i Lublinie. W 1969 r. założył drugą lubelską Państwową Szkołę Muzyczną I i II stopnia, którą kierował do przejścia na emeryturę w 1976 r.

W 1993 r. jego staraniem w Kisielinie na mogile zamordowanych przez OUN-UPA Polaków został umieszczony pomnik, jedno z pierwszych tego typu upamiętnień na Wołyniu. Jest autorem książek „W kręgu kościoła Kisielińskiego”, „Antylitopys UPA” i „Było sobie miasteczko”, a także blisko 150 prac malarskich przedstawiających wołyńskie kościoły i kaplice. Był współorganizatorem Krypty Wołyńskiej oraz mauzoleum poległych żołnierzy 27. Wołyńskiej Dywizji Piechoty AK zlokalizowanych w zamojskiej Rotundzie. Nieustannie krzewił prawdę o ludobójstwie wołyńskim, bezkompromisowo zwalczając wszelkie przejawy zakłamania oraz przypominając często współpracownikom i młodszym kolegom, czym są honor i umiłowanie prawdy.

Włodzimierz Sławosz Dębski zmarł 21 września 1998 r. w Lublinie i został pochowany na cmentarzu przy ul. Unickiej.